

На основу члана 39. став 1. и члана 59а став 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18 – др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24), и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/05), Савет Агенције за енергетику Републике Србије на 336. редовној седници од 12. јуна 2025. године, доноси

МЕТОДОЛОГИЈУ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ВИСИНЕ НОВЧАНЕ КАЗНЕ

I. ПРЕДМЕТ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Овом методологијом прописује се одређивање висине новчаних казни које изриче Агенција за енергетику Републике Србије правним и физичким лицима у случају неизвршења обавеза прописаних законом који уређује област енергетике (у даљем тексту: Закон).

II. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

При одређивању висине новчаних казни Агенција обезбеђује да новчане казне:

- 1) одражавају релевантне околности које се утврде у поступку у сваком конкретном случају;
- 2) буду ефикасне тако да одврате субјекта надзора од понављања незаконитог поступања у будућности;
- 3) буду сразмерне тежини незаконитог поступања;
- 4) уважавају финансијску снагу субјекта надзора, што се показује укупним приходом правног лица или годишњим приходима и нето имовином одговорног физичког лица, и
- 5) које изриче не прелазе максимални износ новчане казне прописан Законом.

III. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

III.1. Агенција изриче новчане казне због неизвршења обавеза прописаних чланом 391а Закона оператору преносног, дистрибутивног и затвореног дистрибутивног система електричне енергије, оператору транспортног и дистрибутивног система природног гаса, оператору тржишта електричне енергије, номинованом оператору тржишта електричне енергије, снабдевачу електричном енергијом, снабдевачу на велико електричном енергијом, агрегатору, снабдевачу природним гасом, снабдевачу на велико природним гасом, јавном снабдевачу природним гасом, енергетском субјекту који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима односно транспорт деривата нафте продуктоводима, лицу које обавља енергетску делатности без прибављене лиценце, као и одговорном физичком лицу у овом правном лицу (у даљем тексту сви: субјект надзора) у износу чију висину одређује у складу са Законом и овом методологијом.

III.2 Новчана казна за субјекта надзора који је правно лице одређује се у складу са Законом и овом методологијом тако да не прелази 15% укупног годишњег промета према последњим расположивим финансијским извештајима тог правног лица, односно 15% укупног годишњег промета или одговарајућег вида пословног прихода у складу са актима који уређују рачуноводство, према последњим расположивим консолидованим финансијским извештајима одобреним од стране органа управљања његовог крајњег

матичног друштва, пре доношења решења Агенције о изрицању новчане казне.

Уколико незаконитим поступањем правно лице стекне добит, односно избегне губитак, Агенција сагласно Закону може изрећи новчану казну правном лицу у максималном износу који одговара троструком износу стечене добити или избегнутог губитка када се добит може утврдити, у ком случају тако одређени износ новчане казне може бити већи од максималног износа из става 1. овог одељка.

Агенција изриче новчану казну правном лицу у складу са ставом 2. овог одељка ако је тако одређени износ новчане казне виши од износа одређеног применом одредби поглавља IV. ове методологије.

III.3. Одредбе ове методологије које уређују одређивање висине новчаних казни за субјекте надзора који су правна лица сходно се примењују и на предузетнике.

III.4. Новчана казна због незаконитог поступања одговорног физичког лица у правном лицу одређује се у складу са Законом и овом методологијом, у износу који не може бити мањи од једне нити већи од збира 12 зарада које је то лице примило у периоду од 12 месеци пре доношења решења Агенције о изрицању новчане казне.

III.5. При одређивању висине новчане казне, Агенција у сваком конкретном случају узима у обзир све релевантне околности, нарочито следеће околности прописане Законом, и то:

- 1) озбиљност и трајање незаконитог поступања субјекта надзора,
- 2) степен одговорности физичког или правног лица за незаконито поступање,
- 3) финансијску снагу која се показује укупним приходом правног лица или годишњи приходима и нето имовином физичког лица које је предузетник,
- 4) значај остварене добити или избегнутог губитка правног лица, ако их је могуће утврдити,
- 5) губитке које је треће лице имало због незаконитог поступања субјекта надзора, ако их је могуће утврдити,
- 6) ниво сарадње субјекта надзора у поступку надзора,
- 7) раније утврђене незаконитости код субјекта надзора (поврат), и
- 8) мере које је предузео субјект надзора да спречи понављање незаконитости.

IV. ОДРЕЂИВАЊЕ ВИСИНЕ ИЗНОСА НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Висина новчане казне за правно лице и одговорно физичко лице у правном лицу одређује се тако што се њен основни износ коригује узимајући у обзир релевантне околности из одељка III.5. ове методологије утврђене у поступку изрицања новчане казне у конкретном случају, које се вреднују у складу са овом методологијом.

IV.1. Одређивање основног износа новчане казне

Основни износ новчане казне за правно лице одређује се у износу који одговара 1 % годишњег пословног прихода тог правног лица, према последњим расположивим финансијским извештајима, односно 1% годишњег пословног прихода у складу са актима који уређују рачуноводство према последњим расположивим консолидованим финансијским извештајима одобреним од стране његовог крајњег матичног друштва.

Основни износ новчане накнаде за одговорно физичко лице у правном лицу одређује се у износу просечне зараде које је то физичко лице примило у периоду од 12 месеци пре дана доношења решења Агенције о изрицању новчане казне.

IV.2. Вредновање релевантних околности

IV.2.1. Вредновање релевантних околности у случају незаконитог поступања правног лица

Релевантне околности прописане Законом које се утврде у току поступка изрицања новчане казне правном лицу, вреднују се као олакшавајуће или отежавајуће околности тако што се свака од њих вреднује тежинским фактором који одређује Агенција у оквиру распона који износи:

- 1) од 0,1 до 0,5 за олакшавајуће околности,
- 2) од 1,0 до 3,0 за отежавајуће околности.

Тежински фактор за релевантну околност:

- 1) „озбиљност незаконитог поступања“ вреднује се према тежини насталих последица, применом тежинског фактора који износи:
 - 0,5 за незаконита поступања која нису проузроковала последице,
 - од 1,0 до 1,4 за незаконита поступања која су проузроковала последице незнатног или мањег обима, или када се обим последице не може са сигурношћу проценити,
 - од 1,5 до 1,9 за незаконита поступања која су проузроковала последице,
 - 2,0 за незаконита поступања из члана 391а тач. 1), 2), 3), 5), 10), 11), 15), 20), 22), 23), 24), 25), 32), 33), 34), 36), 37) и 40) Закона, без обзира да ли је било последица;
- 2) „трајање незаконитог поступања“, вреднује се према укупном временском трајању повреде, применом тежинског фактора који износи:
 - 0,5 за незаконито поступање које је трајало до 3 месеца,
 - од 1,0 до 1,3 за незаконито поступање које је трајало преко 3 месеца до 6 месеци,
 - од 1,4 до 1,6 за незаконита поступања која су трајала преко 6 месеци до 2 године,
 - од 1,7 до 2 за незаконита поступања које су трајала дуже од 2 године;
- 3) „степен одговорности за незаконито поступање“, вреднује се тежинским фактором који износи:
 - 0,5 ако је незаконито поступање последица нехата (субјект надзора олако држао да до последице неће доћи),
 - 1,0 ако се степен одговорности не може са сигурношћу утврдити,
 - 1,5 ако је незаконито поступање последица грубе непажње субјекта надзора,
 - 2,0 ако је постојала намера субјекта надзора да изврши повреду;
- 4) „финансијска снага правног лица“ вреднује се према показатељу стопе приноса на имовину поредећи индивидуалну стопу приноса на имовину у посматраној години са трогодишњим просеком оствареним у привреди.
Уколико се утврди да је финансијска снага правног лица у време извршења незаконитог поступања одлучујуће утицала на његову одлуку да незакониту радњу предузме, у том случају се примењује тежински фактор који износи:
 - 0,5 за нижу остварену индивидуалну стопу приноса на имовину у посматраној години у односу на трогодишњи просек остварен у привреди,
 - 1,0 за вишу остварену индивидуалну стопу приноса на имовину у посматраној години у односу на трогодишњи просек остварен у привреди;
- 5) „значај остварене добити или избегнутог губитка“, вреднује се према показатељу стопе пословног добитка ако их је могуће утврдити, поредећи индивидуалну стопу пословног добитка у посматраној години са трогодишњим просеком оствареним у привреди, а према финансијској снази субјекта надзора у тренутку извршења незаконитог поступања, применом тежинског

фактора који износи:

- од 0,5 за нижу остварену индивидуалну стопу пословног добитка у посматраној години у односу на трогодишњи просек остварен у привреди,
- од 1,0 за вишу остварену индивидуалну стопу пословног добитка у посматраној години у односу на трогодишњи просек остварен у привреди;

- 6) „губитак на страни трећег лица због незаконитог поступања субјекта надзора“ вреднује се у поступку у коме се утврди да је дошло до губитка на страни трећег лица, применом тежинског фактора који износи:
- 0,5 ако је губитак на страни трећег лица незнатан (занемарив),
 - 1,0 ако је губитак на страни трећег лица није занемарив,
- што се одређује имајући у виду финансијску снагу трећег лица пре настанка губитка;
- 7) „ниво сарадње субјекта надзора у поступку надзора“ вреднује се тежинским фактором који износи:
- 0,5 ако је субјект надзора добровољно сарађивао у циљу прибављања релевантних података, бржег и ефикаснијег спровођења поступка, ако је обуставио незаконите радње, отклонио последице повреде и/или помогао у откривању или доказивању повреда другог субјекта надзора, што се проверава и прибављањем изјашњења од релевантних учесника на тржишту, других државних органа, организација, суседних регулаторних тела, суседних оператора и др,
 - од 1,0 до 2,0 ако субјект надзора није поступао по захтевима Агенције за доставу података или је на други начин одбијао сарадњу у циљу покретања или спровођење поступка изрицања новчане казне или је ометао Агенцију у предузимању радњи и спровођењу поступка изрицања новчаних казни;
- 8) „раније утврђене незаконитости код истог субјекта надзора“ вреднује се тежинским фактором који износи:
- 1,0 ако је субјект надзора извршио друго незаконито поступање за које је Агенција изрекла новчану казну или другу меру прописану Законом у претходних годину дана,
 - 2,0 ако је субјект надзора поновио исту радњу која представља незаконито поступање за коју је Агенције изрекла меру или санкцију новчане казне (истоврсни поврат);
- 9) „мере које је субјект надзора предузео да спречи понављање незаконитости“, вреднује се применом тежинског фактора који износи:
- од 0,1 до 0,5 ако је субјект надзора добровољно по сазнању за поновно учињену незаконитост (поврат) предузео мере да обустави незаконите радње, отклонио последице повреде, односно надокнадио губитак трећем лицу,
 - од 1,0 до 2,0 ако субјект надзора ни по сазнању за поновно учињену незаконитост није предузео мере да обустави незаконите радње, отклони последице повреде, и/или надокнади губитак трећем лицу.

IV.2.2. Вредновање релевантних околности у случају незаконитог поступања одговорног физичког лица у правном лицу

У случају незаконитог поступања одговорног физичког лица у правном лицу утврђене релевантне околности вреднују се тежинским фактором у распону који износи:

- 1) 0,5 за олакшавајуће околности,

2) од 1,0 до 3,0 за отежавајуће околности.

Вредновање релевантних околности у случају незаконитог поступања одговорног физичког лица у правном лицу врши се применом истих тежинских фактора одређених правном лицу због незаконитог поступања у складу са пододељком IV.2.1. ове методологије, за следеће релевантне околности:

- 1) „озбиљност незаконитог поступања“,
- 2) „трајање незаконитог поступања“,
- 3) „степен одговорности за незаконито поступање“,
- 4) „ниво сарадње субјекта надзора у поступку надзора“,
- 5) „раније утврђене незаконитости код истог субјекта надзора“, и
- 6) „мере које је субјект надзора предузео да спречи понављање незаконитости“.

IV.3. Висина новчане казне правном лицу и одговорном физичком лицу одређује се кориговањем основног износа новчане казне према тежинским факторима за сваку релевантну околност утврђену у поступку у конкретном случају у складу са одељком IV.2. ове методологије, и израчунава се као производ основног износа новчане казне и укупне суме тежинских фактора.

Укупна сума тежинских фактора из става 1. одређује се као збир износа свих тежинских фактора који су отежавајуће околности, који се умањује за износе тежинских фактора који су одређени као олакшавајуће околности у складу са овом методологијом.

V. Ова методологија ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на интернет страници Агенције.

Савет Агенције за енергетику Републике Србије

ЈИОП број: 002637488 2025 59006 000 000 313 082

Број: 313.82-329/2025-Д-I / 1

У Београду, 12. јуна 2025. године

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Дејан Поповић

